

Kvalitet vazduha

Zakonski osnov	Zakon o zaštiti vazduha; Zakon o lokalnoj samoupravi; Zakon o zaštiti životne sredine; Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha	
Naziv opštine/grada:	Valjevo	
Naziv organizacije koja je prikupljala podatke:	iRevolucija	
Indikator 1.1. JLS usvaja program kontrole kvaliteta vazduha i ima razvijenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha (SO ₂ , oksidi azota, PM ₁₀ (PM _{2.5}), prizemni ozon, CO, teški metali)	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS nema (nije izradila i usvojila) program kontrole kvaliteta vazduha i nije uspostavljena lokalna mreže za monitoring kvaliteta vazduha; ne postoje merne stanice niti uzimanje uzoraka zagađujućih materija (SO ₂ , oksidi azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO)	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - postoji program kontrole kvaliteta vazduha i utvrđena su mesta mernih stanica/uzimanje uzoraka zagađujućih materija za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO ali program nije usvojen za tekuću kalendarsku godinu; ne postoji, ili postoji nepotpun, dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice/redovno uzrokovanje za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja (nedostaju fotografije ili mapa ili se ne vrši redovni pregled mernih mesta); minimalna raspoloživost podatka za fiksna merenja za sumpor dioksid, okside azota i suspendovane čestice je 90%.	2	Postoji važeći Program kontrole kvaliteta vazduha (2022-2023) i istaknut je na sajtu grada Valjeva. PKKV obuhvata merenja za PM ₁₀ , NO ₂ , SO ₂ i čađ. PM ₁₀ obuhvata samo jedno merno mesto, dok nisu prisutna merenja teških metala, PM _{2.5} i CO. GU Valjevo meri prisutnost alergeni polena koji nisu obuhvaćeni PKKV-om. U izradi PKKV-a nema grafičkih priloga iako postoje koordinate svih mernih mesta.
IZNAD STANDARDA - postoji važeći program kontrole kvaliteta vazduha i JLS ima uspostavljenu lokalnu mrežu za monitoring kvaliteta vazduha i merne stanice/redovno uzrokovanje za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); postoji dokumentovani prikaz odabranih mernih mesta i lokacija mernih stanica sa detaljnim fotografijama okolnog područja i detaljnom mapom sa ucrtanim položajem lokacija najvećih izvora zagađivanja i vrši se redovni pregled mernih mesta; program kontrole kvaliteta vazduha je dostupan na veb sajtu JLS i lako dostupan; minimalna raspoloživost podatka za fiksna merenja za sumpor dioksid (SO ₂) i okside azota (NO _x), suspendovane čestice (PM ₁₀ , PM _{2.5}), olovo, benzen, ugljen monoksid, prizemni ozon, arsen, kadmijum, živu, nikl i benzo(a)piren je iznad 90%.	3	
Indikator 1.2.: JLS je obezbedila sredstva za monitoring kvaliteta vazduha u lokalnom budžetu	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - u budžetu JLS (2019-2021) nisu obezbeđena sredstva za monitoring kvaliteta vazduha	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - obezbeđena su sredstva ali ne za celu kalendarsku godinu i/ili sredstva nisu dovoljna za sprovođenje monitoringa (uključujući i sredstva za održavanje mernih stanica)	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa tokom kalendarske godine za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , prizemni ozon i CO	2	Praćenje kvaliteta elemenata životne sredine – u okviru ove programske aktivnosti realizovano je 2.262.859,97 dinara za kontrolu kvaliteta vazduha, kao i prvi ciklus monitoringa voda.
IZNAD STANDARDA - obezbeđena su dovoljna sredstva za sve navedene godine za sprovođenje monitoringa za SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa); u programskom delu budžeta jesu utvrđeni indikatori za merenje ostvarenja ciljeva u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha	3	
Indikator 1.3: JLS je sprovela javnu nabavku/imenovala pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - javna nabavka nije sprovedena (ili je sprovedena sa više od 6 meseci nakon početka godine) ili nije određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže)	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - javna nabavka je sprovedena sa zakašnjenjem više od 3 meseca	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - javna nabavka je sprovedena najkasnije do 31. marta za tekuću godinu ili je određeno pravno lice zaduženo za monitoring kvaliteta vazduha u poslednje tri godine (i duže) koje ima odgovarajuću akreditaciju	2	GU uprava je obezbedila novac u visini od 2.900.000, za monitoring kv. vazduha u budžetu za 2024. godinu i sprovedena je javna nabavka.
IZNAD STANDARDA - javna nabavka je sprovedena blagovremeno, angažovano je pravno lice sa odgovarajućom akreditacijom i obezbeđena su sredstva za monitoring SO ₂ , okside azota, PM ₁₀ , PM _{2.5} , prizemni ozon, CO, alergeni polen i teške metale (arsen, kadmijum, živa) u poslednje tri godine (i duže)	3	
Indikator 1.4: JLS sprovodi redovan inspeksijski nadzor nad zagađivačima u svojoj nadležnosti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene

NEPRIHVATLJIVO - u planu inspekcijskog nadzora JLS nije predviđen nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za izgradnju, odnosno upotrebnu dozvolu i/ili nije predviđena kontrola da li je izvor zagađivanja projektovan, izgrađen i korišćen tako da se poštuju emisije zagađujućih materija u vazduh propisane za dato postrojenje ili aktivnost; nadzor je predviđen nad manje od 50% objekata; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor nije preduzimao mere	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - u planu inspekcijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 50%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao blage mere koje nisu u skladu sa utvrđenim neregularnostima (npr. izricao novčane kazne u slučajevima kada je trebalo sprovesti strožije mere)	1	U izveštaju inspekcijskog nadzora za 2021. godinu, ukupno je bilo 34 predmeta. Po službenoj dužnosti bilo je 24 prijave dok je po prijavama bilo 10 predmeta. U 2022. godini taj broj je isto 34. po službenoj dužnosti 25 a po prijavama 9. Više godina prisutno je da su svih postupci stavljeni "ad-acta" a da ne postoje sankcije ni po službenoj dužnosti niti po prijavama. U planu inspekcijskog nadzora za 2022. godinu se ne vidi ikakav pomak u odnosu na prethodne godine, iste kompanije, i ista procena rizika "nizak". Iako je javnost upoznata sa činjenicom da je HK Krušik kažnjen za prekomerno emitovanje zagađujućih materija tokom juna 2023. godine, po Zakonu o zaštiti vazduha za period od 2018 do 2022. godine - do promene ponašanja nije došlo ni danas. Dodatno, inspekcijski nadzor je dužan da vrši monitoring nad operaterima, što nije slučaj sa najvećim pojedinačnim zagađivačem svih prethodnih godina, kao što nije obuhvaćen planom za 2024. godinu.
U SKLADU SA ZAKONOM - u planu inspekcijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu ali je plan ispunjen manje od 70%; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere koje nisu ispunjene ili nisu ispunjene blagovremeno; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere	2	
IZNAD STANDARDA - u planu inspekcijskog nadzora JLS predviđen je nadzor nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ JLS izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu i plan je ispunjen u potpunosti; u slučajevima uočenih nepravilnosti inspektor je preduzimao adekvatne mere i podnosio prekršajne ili krivične prijave; inspekcija je kontrolisala da li je bilo slučajeva prekoračenja graničnih vrednosti propisanih emisija i izricala mere; inspekcija je kontrolisala da li su operateri obezbedili propisana merenja emisija i da li vode evidenciju	3	
Indikator 2.1: JLS ima usvojen važeći plan kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS nije izradila (nije usvojila) plan kvaliteta vazduha u periodu 2022 – 2027. iako je vazduh ocenjen kao prekomerno zagađen (III kategorija) ili zagađenje vazduha prevazilazi efekte mera koje se preduzimaju	0	Na poslednjem održanom Climathon Valjevo događaju, u oktobru 2023. godine, Gradonačelnik je prvi put saopštio da je nacrt PKVa dostavljen Ministarstvu i da od tada nema informacija da li će biti usvojen ili ne, odnosno kada.
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS je izradila plan koji nije usvojen ili se plan ne primenjuje (ispod 50% ostvarenosti plana); plan ne sadrži specifične ciljeve za unapređenje kvaliteta vazduha	1	
U SKLADU SA ZAKONOM -JLS ima usvojen plan kvaliteta vazduha JLS ali nisu postignuti svi zadati ciljevi	2	
IZNAD STANDARDA - JLS sprovodi plan kvaliteta vazduha koji je usvojen ili revidiran nakon 2016. godine; ostvareni su zadati ciljevi; plan kvaliteta vazduha je objavljen na veb sajtu JLS	3	
Indikator 2.2: Kvalitet predviđenih aktivnosti i mera u odnosu na postavljene ciljeve	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS nije izradila plan kvaliteta vazduha; JLS nije identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materija čije emisije je potrebno smanjiti; nisu utvrđene mere i aktivnosti za smanjenje zagađenja vazduha	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene ali ne sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere ne daju rezultate (ne doprinose ostvarenju ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i zagađujuće materije čije emisije je potrebno smanjiti ali bez preciznih kvantitativnih analiza o stanju kvaliteta vazduha, emisijama i koncentraciji zagađujućih materija	1	Nakon Javne rasprave održane krajem 2022. godine, u kom je učestvovalo više OCD, stručnjaka, neformalnih grupa, predstavnika aktivista i medija- koja nije bila uistinu rasprava, tek nakon 9 meseci u pisanom obliku dobijeni odgovori na dostavljene komentare. Nezavisno od usvajanja PKV, lokalna samouprava sprovodi Javne pozive za smanjenje arozađenja, a od skora je usvojen predlog valjevske toplane da se pojedinim građanima (oni koji imaju fizičku mogućnost) obezbedi besplatan priključak na toplovodnu mrežu. Sa tim u vezi, vrlo je nezahvalno oceniti stanje- realno ne poštuju se zakoni, ali u poslednjih godinu dana na Javnim pozivima je zamenjeno 600 individualnih ložišta, po rečima Gradonačelnika na Climathon Valjevo događaju, kao i kotlarnica u kasarni Živojin Mišić.
U SKLADU SA ZAKONOM - mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i većina mera sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju većine ciljeva; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o emisijama i koncentraciji zagađujućih materija	2	
IZNAD STANDARDA - mere i aktivnosti za unapređenje kvaliteta vazduha su izrađene i sadrže precizne vremenske rokove, odgovorne institucije i resurse; predviđene mere doprinose ostvarenju ciljeva čija se realizacija prati; JLS je identifikovala ključne izvore zagađivanja i predstavila podatke o emisijama i prekoračenjima koncentracija zagađujućih materija; izrađena je kvantitativna analiza stanja kvaliteta vazduha i plan sadrži aktuelne podatke o koncentraciji zagađujućih materija, podaci se redovno ažuriraju i mere i aktivnosti iz plana se unapređuju kako bi bili ostvareni ciljevi	3	
Indikator 2.3: Usvajanje i sprovođenje kratkoročnih akcionih planova zaštite vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS nije izradila kratkoročni akcioni plan kvaliteta vazduha iako postoje rizici od prekoračenja koncentracija zagađujućih materija opasnih po zdravlje ljudi; kratkoročni akcioni planovi nisu javno dostupni.	0	Ne postoji izrađen kratkoročni akcioni plan, još uvek nije usvojen PKV.

ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS je izradila kratkoročni akcijski plan kvaliteta vazduha ali plan nije usvojen ili nije pribavljena saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan ne sadrži odgovarajuće mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan nije dostupan na veb sajtu grada/opštine ali jeste na zahtev za pristup informacijama.	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcijski plan kvaliteta vazduha i pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.	2	
IZNAD STANDARDA - JLS je izradila i usvojila kratkoročni akcijski plan kvaliteta vazduha, pribavljena je saglasnost nadležnog ministarstva; kratkoročni plan sadrži odgovarajuće (jasne, merljive i vremenski oročene) mere za smanjenje zagađenja; sprovodi se redovan monitoring i plan se revidira po potrebi; kratkoročni plan je dostupan na veb sajtu grada/opštine.	3	
Indikator 2.4 Usklađenost PKV i/li KAP sa Programom zaštite vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - PKV i/li KAP ne prepoznaju Program zaštite vazduha - Mere koje su predviđene nacionalnim Programom zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom nisu integrisane u lokalni Plan kvaliteta vazduha i/li Kratkoročni akcijski plan.	0	Grad Valjevo nije izradio KAP, niti ima donešen PKV. Sa tim u vezi, ne može se jasno utvrditi šta će biti rezultat donošenja PKV od strane Ministarstva dok nacrt PKV ne bude odobren.
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - Mere koje su predviđene nacionalnim Programom zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom su delimično integrisane u lokalni Plan kvaliteta vazduha i/li Kratkoročni akcijski plan i delimično se sprovode; Neprecizno su utvrđeni vremenski okvir, institucije koje su nosioci mera i opredeljena sredstva za sprovođenje mera; Nisu definisani kvantitativni indikatori pomoću kojih može da se prati sprovođenje mera i uticaj na kvalitet vazduha (smanjenje zagađenja);	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - Mere koje su predviđene nacionalnim Programom zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom su integrisane u lokalni Plan kvaliteta vazduha i/li Kratkoročni akcijski plan i sprovode se u skladu sa Akcionim planom; Utvrđeni su vremenski okviri, institucije koje su nosioci mera i opredeljena sredstva za sprovođenje mera; Definisani su kvantitativni indikatori pomoću kojih može da se prati sprovođenje mera i uticaj na kvalitet vazduha (smanjenje zagađenja);	2	
IZNAD STANDARDA - JLS definiše i sprovodi mere za smanjenje zagađenja vazduha koje su usmerene ka prioritarnim izvorima zagađenja; Merama su obuhvaćene ranjive grupe (poput građana u stanju energetskog siromaštva, socijalno ugroženih građana i sl); Mere koje JLS definiše i sprovodi prevazilaze obim obaveza koje za JLS propisuje Program zaštite vazduha od 2022 do 2030 sa Akcionim planom.	3	
Indikator 3.1: Učešće javnosti u izradi planova kvaliteta vazduha	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - planovi kvaliteta vazduha izrađeni su bez učešća javnosti	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana ali primedbe javnosti nisu uzete u obzir prilikom usvajanja plana	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava.	2	iRevolucija je uzela učešće u procesu Javne rasprave donošenja PKV, ali s obzirom na način na koji se rasprava odigrala, s krajem 2022. godine, iRevolucija je dobila odgovor na komentare devet meseci kasnije u pisanom obliku, što se odnosi na 2023. godinu i za period posmatranja procesa pre početka implementacije projekta.
IZNAD STANDARDA - objavljen je javni poziv za učešće javnosti u postupku izrade plana kvaliteta vazduha; javni uvid je trajao najmanje 30 dana; javnost je imala mogućnost da dostavi primedbe i komentare na nacrt plana i organizovana je javna rasprava; primedbe javnosti su uticale na sadržaj plana.	3	
Indikator 3.2: Redovnost i kvalitet informacija o stanju kvaliteta vazduha i obaveštavanje javnosti	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS ne obaveštava javnost o stanju kvaliteta vazduha putem štampanih i elektronskih medija i ne obaveštava građane o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje mogu biti opasne po zdravlje ljudi; Nadležni organ JLS nije dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS nije objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.) i učinila ove informacije dostupnim javnosti	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - JLS obaveštava javnost samo o prekoračenjima emisija zagađujućih materija koje su opasne po zdravlje ljudi; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine bar za jednu kalendarsku godinu (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.) bar za jednu kalendarsku godinu.	1	JLS obaveštava građane Valjeva isključivo putem svoje veb stranice za prethodni mesec. JLS je prestala da obaveštava javnost putem svoje veb stranice o informacijama o dnevnim prekoračenjima koncentracija ali je postavila link ka stranici ZZJZ na kom se vide izveštaji za prethodni mesec. GU Valjeva, osim što ne informiše građane kada je koncentracija zagađujućih materija opasna po zdravlje u zimskom periodu, ona to ne radi i kada je letnji period kada je prisutna zapaljena deponija, koja se nalazi manje od 2 km od centra grada, iako je deponija gorela do kraja 2023. godine.

U SKLADU SA ZAKONOM - JLS putem elektronskih i štampanih medija obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o planovima kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ JLS je dostavio informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine (najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.); JLS je objavila godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha (najkasnije do 28. februara tekuće godine za prethodnu godinu za godine 2019-2021.)	2	
IZNAD STANDARDA - JLS putem elektronskih i štampanih medija, i preko veb sajta grada/opštine, redovno obaveštava javnost o prekoračenjima emisija zagađujućih materija, objavljuje preporuke za građane u slučajevima prekomernog zagađenja i informiše o uspešnosti u realizaciji planova kvaliteta vazduha i izrađenim izveštajima; nadležni organ redovno dostavlja informacije o stanju kvaliteta vazduha za prethodnu kalendarsku godinu Agenciji za zaštitu životne sredine i redovno na svom veb sajtu objavljuje godišnji izveštaj i mesečne izveštaje o stanju kvaliteta vazduha; izveštaji sadrže podatke o prekoračenjima graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija.	3	
Indikator 3.3: Jačanje javne svesti, edukacija i podrška građanima	OCENA	Dodatne informacije koje su bitne za razumevanje ocene
NEPRIHVATLJIVO - JLS uopšte ne izdvaja sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha u periodu 2020-2022; ne sprovode se kampanje za podizanje javne svesti o značaju zaštite vazduha. ;	0	
ISPOD ZAKONSKOG MINIMUMA - sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha obezbeđena su samo za jednu godinu ili nisu obezbeđena uopšte; ne sprovode se konkursi za organizacije civilnog društva za projekte u oblasti zaštite vazduha; podaci o kvalitetu vazduha nisu prikazani na način razumljiv građanima na veb sajtu jedinice lokalne samouprave	1	
U SKLADU SA ZAKONOM - U budžetu JLS (bar za 2021 i 2022.) izdvojena su sredstva za finansiranje udruženja koja se bave zaštitom vazduha; sprovode se konkursi za organizacije civilnog društva za projekte u oblasti zaštite vazduha; podaci o kvalitetu vazduha prikazani su na sajtu jedinice lokalne samouprave na način razumljiv građanima.	2	Sigurni smo da je u 2023. godini makar jedan projekat bio finansiran od strane GU Valjeva, jer je iRevolucija u saradnji sa GU Valjeva, kao i drugim donatorima realizovala Climathon Valjevo događaj.
IZNAD STANDARDA - U periodu 2020-2022. JLS je redovno organizovala javne kampanje za unapređenje javne svesti o značaju zaštite vazduha; svake godine je obezbedila sredstva za finansiranje projekata udruženja sa ciljem unapređenja javne svesti i informisanosti građana o zaštiti vazduha; sprovode se konkursi za organizacije civilnog društva za projekte u oblasti zaštite vazduha; JLS je organizovala obuke za zaposlene u oblasti zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha; podaci o kvalitetu vazduha su lako dostupni na sajtu jedinice lokalne samouprave i razumljivi građanima.	3	
Izrada ovog dokumenta omogućena je uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj dokumenta je isključivo odgovornost autora i ne predstavlja nužno stavove USAID-a, Vlade SAD ili ostalih partnera na projektu. Dokument je nastao u okviru projekta „Zajedno za životnu sredinu“, koji podržava Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), a sprovodi Beogradska otvorena škola (BOŠ) u saradnji sa Mladim istraživačima Srbije, Međunarodnom unijom za zaštitu prirode (IUCN), udruženjem ENECA, međunarodnom organizacijom The Nature Conservancy (TNC) i Američkom privrednom komorom u Srbiji (AmCham).		